

Bruksela, 4 czerwca 2020 r.
(OR. en)

8566/20

SOC 388
EMPL 306
SAN 183
EDUC 243
ECOFIN 472

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	ST 8324/20
Dotyczy:	Projekt konkluzji Rady „Wyzwania demograficzne – dalsze działania”

1. Na posiedzeniu w dniu 3 czerwca 2020 r. Komitet Stałych Przedstawicieli osiągnął porozumienie w sprawie załączonego projektu konkluzji.
2. Ponadto postanowił, że do zatwierdzenia konkluzji zostanie zastosowana procedura pisemna.

Wyzwania demograficzne – dalsze działania

Projekt konkluzji Rady

UZNAJĄC, że:

1. W programie strategicznym na lata 2019–2024 stwierdzono, że należy oprzeć długoterminowy, zrównoważony i inkluzywny wzrost na odnowionych podstawach oraz wzmocnić spójność w UE. Wymaga to zapewnienia pozytywnej konwergencji naszych gospodarek i zmierzenia się z licznymi wyzwaniami, w tym zmianami demograficznymi.
2. Europejski filar praw socjalnych służy jako przewodnik w osiąganiu jak najlepszych wyników przy optymalnym wykorzystaniu zasobów w zakresie zatrudnienia i sytuacji społecznej z myślą o społecznie sprawiedliwym i uczciwym przejściu do neutralności klimatycznej i cyfryzacji oraz zmianach demograficznych.
3. Pojawienie się i ekspansja pandemii COVID-19 to bezprecedensowe globalne wyzwanie, które w rozmaity sposób wpłynie na poszczególne sektory społeczeństwa, na gospodarkę, rynki pracy, systemy opieki zdrowotnej i społecznej, budżety rodzinne i codzienne życie obywateli, skutkując być może kolejnymi zmianami demograficznymi.
4. Zmiana klimatu, rozwój technologiczny i zmiany demograficzne wpływają na nasze społeczeństwo i sposób życia i przekształcają je¹. Zrównoważony rozwój i wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu wymagają kapitału ludzkiego i nowych innowacyjnych rozwiązań, dlatego odnowa demograficzna musi zyskać poparcie we wszystkich państwach członkowskich, a na szczeblu UE należy jej nadać takie samo priorytetowe znaczenie co neutralności klimatycznej i cyfryzacji. Należy ją antycypować i uwzględniać w sposób horyzontalny we wszystkich przyszłych inicjatywach Komisji.

¹ Wytoczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2019–2024).

5. Istnieje wzajemna zależność między mobilnością pracowników wewnątrz UE a zmianami demograficznymi: mobilność łagodzi presję demograficzną w niektórych regionach, a zaostrza sytuację pod tym względem w innych. Swobodny przepływ pracowników jest i powinien pozostać jedną z podstawowych swobód obowiązujących w Unii. I choć ułatwił tę wewnątrzunijną mobilność, jest także źródłem rozmaitych zjawisk zachodzących w wielu regionach Unii; mowa tu o drenażu mózgów, pozyskiwaniu mózgów i odwrotnym drenażu mózgów, cyrkulacji mózgów i ogólnym wyludnianiu. W regionach słabiej rozwiniętych należy zapewnić warunki, które zwiększą ich prężność i atrakcyjność, a tym samym przyczynią się do ich zrównoważonego rozwoju.
6. Podczas światowej pandemii COVID-19 należy utrzymać w pełni swobodny przepływ pracowników, stosując zarazem wszelkie niezbędne środki zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa oraz chroniące prawa i zdrowie pracowników szczególnie zagrożonych.
7. Według prognoz, odsetek aktywnych zawodowo Europejczyków (w wieku 20–64) zmniejszy się w latach 2023–2060 o 8,2% (będzie to w przybliżeniu 19 mln ludzi). Ta coraz mniej liczna grupa ludności w wieku produkcyjnym ma zapewniać środki na emerytury i usługi opieki zdrowotnej dla szybko rosnącej kohorty emerytów, co jest wyzwaniem, jeśli chodzi o stabilność i adekwatność systemów emerytalnych². Aby utrzymać wzrost gospodarczy, należy inwestować w umiejętności w celu promowania wzrostu wydajności i w pełni wykorzystywać dostępną siłę roboczą poprzez włączanie w rynek pracy kobiet i grup, które są obecnie niedostatecznie reprezentowane, zwłaszcza młodzieży, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także wziąć pod uwagę – tam, gdzie uzna się to za konieczne, i przy poszanowaniu kompetencji krajowych – umożliwienie legalnej migracji, a tym samym ograniczenie spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym.

² Parlament Europejski, szczegółowa analiza: „Prognoza demograficzna dla Unii Europejskiej 2019”.

8. Trendy demograficzne w UE wyraźnie wskazują, że populacja starzeje się, a współczynniki dzietności są niekiedy znacząco niższe niż współczynnik zastępowalności pokoleń wynoszący 2,1³. Prawie jedna piąta (19,7%) wszystkich mieszkańców UE to osoby, które ukończyły 65 lat; oczekuje się, że ta kohorta do 2050 r. będzie stanowić 28,5% całej ludności⁴. Jak widać, wskaźnik obciążenia demograficznego stale rośnie. Starzenie się populacji wiąże się z wyzwaniami, ale tworzy również możliwości rozwoju gospodarczo-społecznego oraz szanse dla całego społeczeństwa. Zjawisko to może odegrać istotną rolę w tworzeniu miejsc pracy i wspieraniu działalności w różnorodnych sektorach. W związku z tym, że żyjemy dłużej i w lepszym zdrowiu – dzięki postępom w zakresie m.in. medycyny, publicznej opieki zdrowotnej, zabezpieczenia społecznego i eliminowania ubóstwa – nowe możliwości pojawiają się w obszarze tzw. srebrnej gospodarki i w sektorze opieki. Tzw. srebrna gospodarka ma nie tylko znaczenie ekonomiczne; powinno się ją postrzegać również jako oznakę postępu społecznego i kulturowego i kojarzyć z włączeniem społecznym i pozytywnym wizerunkiem osób starszych w Europie. Fakt, że średnie trwanie życia wydłuża się, a jego jakość podnosi, należy uznać za dowód na to, że model społeczny realizowany w ramach podstawowych wartości UE jest udany. Dlatego też pierwszym celem dotyczącym starzenia się ludności jest skoncentrowanie się na należycie ukierunkowanych politykach i zapewnieniu kompleksowego, dostosowanego do wieku systemu opieki zdrowotnej dostępnego przez całe życie, w szczególności w przypadku osób niesamodzielnych.
9. Osoby starsze stanowią wartość dla społeczeństwa i w związku z tym powinny skutecznie uczestniczyć w życiu społecznym w jak największym zakresie, wieść godne i możliwie samodzielne życie – mowa tu także o osobach z niepełnosprawnościami. Wspomniane trendy demograficzne, w tym szybko starzejące się społeczeństwo i dłuższe średnie trwanie życia, oznaczają, że konieczność promocji zdrowia i dobrostanu, zapotrzebowanie na opiekę długoterminową oraz obciążenie systemów opieki zdrowotnej i systemów emerytalnych będą w Europie rosły. To wyzwanie należy traktować jako szansę na rozwój nowych usług, nowych miejsc pracy i nowych form współpracy oraz na rozwój społeczny. Dostępne technologie poprawiające jakość życia oraz cyfryzacja mogą pomóc w realizacji tych zadań.

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji” (14 stycznia 2020 r.).

⁴ „Starzejąca się Europa. Spójrzanie na życie ludzi starszych w UE”, wydanie 2019.

10. Zasadnicze znaczenie ma aktywizacja zawodowa i włączenie społeczne młodych ludzi. Ich sytuacja bywa szczególnie trudna, ponieważ przechodzą z jednego etapu życia do drugiego, brakuje im doświadczenia zawodowego czy wręcz umiejętności podstawowych, posiadają nieodpowiedni stopień wykształcenia lub wykształcenia, objęci są ograniczoną ochroną socjalną, dysponują niewielkimi środkami finansowymi, a także uzyskują niepewne warunki zatrudnienia⁵.
11. Wychowywanie dzieci jest przedsięwzięciem długofalowym, zatem aby polityka demograficzna była skuteczna, musi być wiarygodna i trwała. Inwestowanie w przystępną cenowo i wysokiej jakości wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem może przyczynić się do odnowy demograficznej i przynieść istotne pozytywne rezultaty, w szczególności względem dzieci znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, a tym samym może pomóc przyszłym pracownikom w nabyciu dodatkowej odporności wobec wyzwań demograficznych oraz zapewnić uzyskiwanie lepszych społecznych efektów w całym cyklu życia.
12. Aby zapewnić pozytywną konwergencję, należy dalej realizować w słabiej rozwiniętych państwach członkowskich cele barcelońskie w odniesieniu do udostępniania wysokiej jakości i przystępnych cenowo placówek opieki dla dzieci w wieku przedszkolnym (tak by do placówek opieki nad dziećmi uczęszczało 90% dzieci w wieku od 3 lat do wieku objęcia obowiązkiem szkolnym oraz 33% dzieci w wieku poniżej 3 lat).
13. Polityka publiczna powinna być zaprojektowana tak, aby tworzyć warunki – m.in. środowisko gospodarcze – umożliwiające pojedynczym osobom i rodzinom posiadanie tylu dzieci, ile zechcą, prowadzenie lepszego, bezpiecznego życia i zapewnienie równowagi między obowiązkami zawodowymi, rodzinnymi i opiekuńczymi.
14. Dyrektywa z 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym ma na celu zapewnienie równości między kobietami i mężczyznami, jeśli chodzi o ich szanse na rynku pracy oraz traktowanie w miejscu pracy; w tym celu ułatwia godzenie życia zawodowego z rodzinnym oraz wykonywaniem obowiązków opiekuńczych przez pracowników będących rodzicami lub opiekunami, a także promuje równe dzielenie się tymi obowiązkami, co zapisano również w zasadzie nr 9 Europejskiego filaru praw socjalnych.

⁵ Zalecenie Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży (2013/C 120/01).

15. Ze względu na urbanizację, niewystarczające możliwości zatrudnienia, niskie dochody i niedostateczne usługi wiele obszarów wiejskich i regionów wypierskich wyludnia się, co pogłębia przepaść między miastem a wsią i wymaga przyjęcia zintegrowanej strategii, która stymulowałaby zrównoważony rozwój tych regionów w oparciu o ich własny szczególny potencjał.
16. Dzięki ulepszeniu połączeń transportowych i dalszemu rozwojowi transportu publicznego ludzie będą mogli swobodnie się przemieszczać – tym samym wyeliminowane zostaną braki w konektywności i nastąpi wzmocnienie spójności społecznej.
17. Zmiany demograficzne niosą ze sobą możliwość dostosowania systemów emerytalnych, opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej. Aktywne starzenie się w dobrym zdrowiu, przy wsparciu ze strony wydajnych systemów opieki zdrowotnej, elastyczne, adekwatne i zaprojektowane stosownie do potrzeb modele opieki oraz zatrudnialność starzejących się osób to podstawowe czynniki zapewniania stabilności systemów zabezpieczenia społecznego i opieki społecznej. Poprawa zakresu, dostępności, adekwatności i stabilności ma zasadnicze znaczenie przy modernizacji systemów zabezpieczenia społecznego⁶ oraz podnoszenia ich odporności na kryzysy w systemach zdrowotnych i socjalnych, takie jak kryzys wywołany światową pandemią COVID-19.
18. W UE zachodzi dziś proces przemiany społeczeństw: żyją one dłużej, są mniej dzietne i lepiej wykształcone. Kompleksowy, dokładny i oparty na dowodach obraz obecnej sytuacji oraz prognozy na przyszłość można zarysować w drodze analizy danych dotyczących migracji, dzietności i śmiertelności⁷, a także poziomu wykształcenia i rzeczywistego poziomu umiejętności, współczynników aktywności zawodowej i innych wskaźników społeczno-demograficznych. Kształtowanie polityk oparte na dowodach wymaga danych, które będą prawidłowe, istotne i aktualne oraz segregowane według kryterium płci i wieku. Stale aktualizowane dane na temat procesów demograficznych i wpływających na te procesy czynników, a także na temat konkretnych potrzeb i preferencji kobiet i mężczyzn ze wszystkich grup wiekowych stanowią niezbędne narzędzie tworzenia polityki demograficznej i oceny jej rezultatów.
19. W projektowaniu polityki demograficznej zdecydowanie nieodzowna jest – we wszystkich sektorach gospodarki – międzysektorowa koordynacja i współpraca służb socjalnych, rodzinnych, ochrony zdrowia, zatrudnieniowych, edukacyjnych i opiekuńczych, a także uwzględnianie warunków ekonomicznych występujących w poszczególnych państwach członkowskich.

⁶ Wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu (6346/20).

⁷ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population/overview>

20. Kluczem do sukcesu są skuteczna koordynacja i współpraca na wszystkich szczeblach administracji rządowej: krajowym, regionalnym i lokalnym, a także zaangażowanie partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron, współpracujących w tym samym celu na wszystkich płaszczyznach.

ZWAŻYWSZY, ŻE

21. W opinii rozpoznawczej „Wyzwania demograficzne w UE w świetle nierówności gospodarczych i rozwojowych” Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny podkreśla, że wysokiej jakości, dostępne i przystępne cenowo edukacja, opieka i wsparcie (dla dzieci, osób z niepełnosprawnościami i starszych) mają zasadnicze znaczenie dla sprostania wyzwaniom demograficznym i stymulowania wzrostu liczby ludności⁸.
22. Sformułowane w ramach Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych (2012) przesłanie, że solidarność międzypokoleniowa może pomyślnie przejść test, jakim jest starzenie się społeczeństwa, zachowuje aktualność.
23. W konkluzjach Rady na temat gospodarki dobrobytu (2019) zwrócono uwagę na szereg kluczowych czynników wpływających na odporność naszych gospodarek i społeczeństw oraz na ich przyszły dobrobyt; wśród tych czynników są: dostępne i wysokiej jakości kształcenie i szkolenie oraz uczenie się przez całe życie, polityki dotyczące sprawiedliwej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, adekwatne i stabilne systemy zabezpieczenia społecznego, dostęp do usług, cyfryzacja i inne aspekty rozwoju technologicznego,

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

ZWRACA SIĘ do państw członkowskich, by:

24. ROZWIJAŁY i AKTUALIZOWAŁY ramy polityki demograficznej przy udziale partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron, zgodnie z ich kompetencjami;

⁸ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/demographic-challenges-eu-light-economic-and-development-inequalities-exploratory-opinion-request-croatian-presidency>.

25. ZAJĘŁY SIĘ problemem niedopasowania podaży pracy i popytu na nią obecnie i w przyszłości – w związku z tym, że transformacja cyfrowa, globalizacja i zmiany demograficzne kształtują popyt na rynku pracy, gdyż skutkują tworzeniem i eliminowaniem miejsc pracy i zmianą charakteru istniejących zawodów – biorąc pod uwagę wpływ zmian demograficznych na procesy zachodzące na rynku pracy i mając na celu czerpanie korzyści z transformacji cyfrowej i globalizacji, z myślą o tworzeniu nowych możliwości zatrudnienia we wszystkich regionach;
26. ZACHEĆCAŁY do podnoszenia poziomu umiejętności, umożliwiając przystępne cenowo, dostępne, włączające i wysokiej jakości kształcenie i szkolenie oraz uczenie się przez całe życie, w tym w odniesieniu do zdobywania umiejętności cyfrowych, tak aby pomóc w poszerzaniu dostępu do rynku pracy i utrzymać wzrost gospodarczy, włączenie społeczne i rozwój osobisty zarówno kobiet, jak i mężczyzn;
27. UŁATWIAŁY i PROMOWAŁY nabywanie umiejętności w obszarze nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM), motywując młodych ludzi, zwłaszcza kobiety, do rozpoczynania kariery w tym obszarze, a także inwestowanie w kształcenie i szkolenie, badania, innowacje i sztuczną inteligencję, co może pomóc UE mierzyć się z wyzwaniami demograficznymi, zwiększyć wydajność i utrzymać wzrost gospodarczy w obliczu malejącej liczby ludności w wieku produkcyjnym, a zarazem może sprzyjać tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy, które przyciągną talenty;
28. UŚWIADAMIAŁY znaczenie włączania w rynek pracy kobiet i grup, które są niedostatecznie reprezentowane, zwłaszcza młodzieży, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, zwiększania uczestnictwa w rynku pracy osób ze wszystkich grup wiekowych i środowisk, tak aby pomóc w łagodzeniu wpływu starzenia się społeczeństwa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego i aby promować równość;
29. WDRAŻAŁY inkluzywne i zapewniające równe szanse polityki społeczne i zatrudnieniowe, w szczególności polityki zapewniające równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, poprzez promowanie uczestnictwa kobiet w rynku pracy, elastycznej organizacji pracy zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn, zapewniania dostępnych, przystępnych cenowo i wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej, a także równego podziału obowiązków domowych i opiekuńczych między kobietami i mężczyznami, tak aby umożliwić rodzicom lub osobom wykonującym obowiązki opiekuńcze aktywność zawodową i udział w życiu społecznym;

30. OSIĄGAŁY POSTĘPY we wdrażaniu i egzekwowaniu zasady równości wynagrodzenia za pracę o tej samej wartości dla kobiet i mężczyzn w celu zlikwidowania zróżnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn pod względem zatrudnienia, płac i emerytur;
31. ZACHĘCAŁY do dokonywania inwestycji w dzieci, będących formą inwestycji społecznych, które przyniosą w przyszłości najwyższy zwrot. Mowa tu m.in. o działaniach mających przerwać dziedziczenie ubóstwa, podejmowanych z wykorzystaniem ukierunkowanych inwestycji zmniejszających ubóstwo dzieci;
32. PROMOWAŁY i EKSPONOWAŁY adekwatne i skoordynowane polityki zapewniające różne formy wsparcia – finansowego, ale nie tylko – przeznaczonego dla rodzin, zwłaszcza rodzin wychowujących dzieci (przykładami takiego wsparcia są: płatny urlop, świadczenia na dzieci, stosowne systemy podatkowe i systemy zapomóg, rozwiązania w zakresie mieszkalnictwa subwencjonowanego i pomoc dla studentów), w tym rozwiązania innowacyjne;
33. PODKREŚLAŁY znaczenie solidarności międzypokoleniowej, PROMOWAŁY aktywne starzenie się w dobrym zdrowiu i ZAPEWNIĄŁY starzejącym się osobom i ich rodzinom dostęp do niezbędnego wsparcia, obejmującego możliwości adaptacji przestrzeni mieszkalnych, e-zdrowie i sztuczną inteligencję, z uwagi na ich wpływ na rozwiązywanie problemów związanych ze starzeniem się i utratą samodzielności;
34. SZERZYŁY w społeczeństwie wiedzę na temat praw osób starszych do samodzielnego i godnego życia i decydowania o sobie, a także prawa do udziału w życiu społecznym, również w czasach takiego kryzysu jak obecna światowa pandemia COVID-19, promując aktywne starzenie się w dobrym zdrowiu, inwestując w ochronę socjalną i zwracając uwagę pod każdym względem na dobre traktowanie osób starszych;
35. WSPIERAŁY prawa osób starszych z niepełnosprawnościami, gwarantując godne warunki życia i pełne uczestnictwo w życiu społecznym, oraz ANALIZOWAŁY kompatybilność między rentami inwalidzkimi i emeryturami;
36. MIERZYŁY SIĘ z wyzwaniami i KORZYSTAŁY z możliwości, które wynikają z rosnącego – z powodu starzenia się – popytu na opiekę długoterminową, oraz ZBADAŁY, jak cyfryzacja i technologie poprawiające jakość życia mogą zostać lepiej zintegrowane z usługami opiekuńczymi w celu poprawy dostępności i realizacji tych usług;

37. WSKAZAŁY obszary i regiony, w których konieczna okazać się może interwencja, jeśli chodzi o dostępność transportu, ponieważ brak dostępu do transportu oznacza w wielu przypadkach brak dostępu do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia, kultury, rynków pracy lub usług opieki zdrowotnej;
38. ZAPEWNIŁY, z uwzględnieniem okoliczności krajowych, dostęp do adekwatnej ochrony socjalnej wszystkim pracownikom i – niezależnie od rodzaju stosunku pracy i długości okresu zatrudnienia oraz na porównywalnych warunkach – osobom samozatrudnionym⁹ ¹⁰;
39. WZIĘŁY POD UWAGĘ – tam, gdzie uznane to zostanie za konieczne, i przy poszanowaniu kompetencji krajowych – umożliwienie legalnej migracji w celu ograniczenia spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym;

ZWRACA się do państw członkowskich i Komisji Europejskiej, by zgodnie ze swoimi odpowiednimi kompetencjami, z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych i z poszanowaniem roli i autonomii partnerów społecznych:

40. PROMOWAŁY wdrażanie zasad Europejskiego filaru praw socjalnych, które jest niezbędnym krokiem ku zapewnieniu równych szans i dostępu do rynku pracy, uczciwych warunków pracy, a także ochrony socjalnej i włączenia społecznego;
41. PRZEPROWADZAŁY oparte na dowodach i skuteczne interwencje w zakresie polityki na szczeblu krajowym i unijnym w celu sprostania wspólnym wyzwaniom wynikającym ze zmian demograficznych, w tym wyzwaniom związanym z dostępnością wysokiej jakości opieki długoterminowej oraz stabilnością i adekwatnością systemów zabezpieczenia społecznego;
42. PRZECIWDZIAŁAŁY brakowi równowagi w wewnątrzunijnej mobilności w celu zwiększenia spójności społecznej i przekształcenia drenażu mózgów w cyrkulację mózgów lub ich pozyskiwanie oraz KONTYNUOWAŁY stałe podnoszenie lub zmianę kwalifikacji przez pracowników, z uwzględnieniem dynamicznego charakteru rynku pracy oraz transformacji ekologicznej, technologicznej i demograficznej, tak aby zaradzić dysproporcjom regionalnym, wyludnianiu się obszarów wiejskich i wyzwaniom, z którymi mierzą się miasta;

⁹ Zalecenie Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej (2019/C 387/01).

¹⁰ Europejski filar praw socjalnych.

43. SZERZYŁY wiedzę na temat tzw. srebrnej gospodarki oraz jej możliwego pozytywnego ogólnego wpływu, który powinien opierać się na równowadze między potrzebami ekonomicznymi i ludzkimi, ZWIĘKSZAŁY rozumienie tego zjawiska i INFORMOWAŁY o jego znaczeniu;
44. STYMULOWAŁY stosowanie innowacyjnych rozwiązań, które ułatwiają starszym osobom uczestnictwo w życiu społecznym oraz w rynku pracy zgodnie z ich zdolnościami i skłonnościami, zwiększają wartość dodaną tego uczestnictwa, a także propagują i wspierają kwestię aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu we wszystkich politykach, oraz PROMOWAŁY prawa starszych osób z niepełnosprawnościami;
45. ZWIĘKSZYŁY dostęp do przystępnych cenowo, wysokiej jakości i – w stosownych przypadkach – zintegrowanych usług socjalnych, rodzinnych, zdrowotnych, zatrudnieniowych, edukacyjnych, mieszkalnych, opiekuńczych i transportowych, które mogą stanowić ważne czynniki niwelowania przepaści między miastem a wsią;
46. ZWIĘKSZYŁY zdolność do radzenia sobie z nowymi wyzwaniami demograficznymi, które mogą pojawić się w następstwie światowej pandemii COVID-19, oraz ZADBAŁY o odporność społeczeństwa;
47. MONITOROWAŁY postępy w realizacji wspólnego europejskiego planu odbudowy „Ku bardziej odpornej, zrównoważonej i sprawiedliwej Europie”¹¹, który określa skoordynowaną i inkluzywną strategię pokonania obecnego etapu światowej pandemii COVID-19, oraz USPRAWNIAŁY koordynację strategii gospodarczych, tak aby wznowić działalność produkcyjną i funkcjonowanie rynków pracy;

ZWRACA SIĘ do Komisji Europejskiej, by:

48. DALEJ PRZYGOTOWYWAŁA wspólną bazę i interaktywne ogólnounijne źródło, pozwalające uzyskiwać aktualne, spójne, wiarygodne, porównywalne i dostępne dane segregowane według kryterium płci i wieku do celów reagowania na zmiany demograficzne, oraz WSPIERAŁA krajowe polityki stosowane w celu sprostania wyzwaniom demograficznym z uwzględnieniem prognoz demograficznych i stwierdzonego wpływu zmian demograficznych na europejskie społeczeństwo, zwłaszcza w świetle odbudowy gospodarki po pandemii COVID-19;

¹¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf

49. OPRACOWAŁA w odpowiednich przypadkach stosowną i zróżnicowaną strategię, przewidującą ewentualne ukierunkowane europejskie finansowanie, na rzecz państw członkowskich, ich obszarów wiejskich, wysp oraz innych regionów, które najsilniej dotyka problem wyludniania – zwłaszcza tam, gdzie jest on konsekwencją braku wystarczających możliwości zatrudnienia, usług lub połączeń transportowych – i tak zaprojektowaną, by przyciągać ludzi do tych regionów;
50. ZADBAŁA o to, by wszystkim propozycjom i inicjatywom w zakresie polityki towarzyszyły kompleksowe oceny skutków demograficznych i terytorialnych, prowadzone równolegle do ocen skutków gospodarczych, ekologicznych i społecznych, co ma sprawić, by regiony słabiej rozwinięte stały się bardziej prężne i atrakcyjne, a tym samym przyczynić się do społecznej i terytorialnej spójności Unii;
51. ZAINICJOWAŁA wszechstronną refleksję na temat starzenia się ludności i wszelkich jego skutków, w tym długofalowego wpływu na gospodarkę i społeczeństwo UE, a następnie konkretne inicjatywy, z należyтым uwzględnieniem kompetencji państw członkowskich, mając na celu przekucie tego wyzwania w nowe możliwości i tym samym zapewnienie w dłuższej perspektywie zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz takichże systemów zabezpieczenia społecznego;
52. ZAPROPONOWAŁA odrębną strategię opieki długoterminowej służącej zwiększaniu uczestnictwa kobiet w rynku pracy w celu utrzymania wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu i pozbawionego dyskryminacji, a także w celu złagodzenia ryzyka i presji zagrażających finansom publicznym i wydatkom socjalnym ogólniej związanym ze starzeniem się społeczeństwa, mając też na uwadze kwestię równowagi między życiem zawodowym a rodzinnym;
53. PRZEDSTAWIŁA w stosownym terminie propozycję europejskiej gwarancji dla dzieci;
54. ZAPROPONOWAŁA, by rok 2023 ogłosić europejskim rokiem walki z ubóstwem dzieci;
55. ZADBAŁA o to, by inwestycje czynione za pośrednictwem funduszy UE wносиły konkretny wkład w zmagania z wyzwaniami demograficznymi na szczeblu krajowym i regionalnym, z uwzględnieniem wewnątrzunijnej mobilności, poprzez określanie konkretnych działań łagodzących najbardziej dotkliwe skutki trendów demograficznych i zapewnienie sposobów wymiany najlepszych praktyk, tak aby odpowiednie zainteresowane strony mogły wykorzystywać nawzajem swoje doświadczenia;

56. ZADBAŁA o to, by wyzwania demograficzne były należycie uwzględniane w europejskim semestrze, zwłaszcza w odniesieniu do ich wpływu na gospodarkę i na systemy zabezpieczenia społecznego, mając na uwadze szczególne okoliczności występujące w poszczególnych państwach członkowskich;

ZWRACA się do Komitetu ds. Zatrudnienia i Komitetu Ochrony Socjalnej, by:

57. STARAŁY się rozwijać i aktualizować, jako punkty wyjścia biorąc obecnie stosowane, adekwatne zestawy wskaźników demograficznych – segregowane według kryterium płci i wieku – oraz PRZYGOTOWAŁY w razie konieczności nowe zestawy, w odniesieniu do rynku pracy i spójności społeczno-gospodarczej, we współpracy z innymi odpowiednimi organami przygotowawczymi Rady mającymi kompetencje zwłaszcza w obszarze ekonomii i finansów;
58. ZACHEĆAŁY do wymiany między państwami członkowskimi najlepszych praktyk w mierzeniu się z wyzwaniami demograficznymi, w odniesieniu do rynku pracy i spójności społeczno-gospodarczej;

ZWRACA się do Komisji i Komitetu Ochrony Socjalnej, by:

59. PRZEPROWADZIŁY badanie wpływu zmian demograficznych na adekwatność emerytur i opieki długoterminowej.
-